

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1892. Första Kammaren. N:o 25.

Fredagen den 8 april.

Kamrarne sammanträdde kl. 11 f. m., och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Justerades protokollet för den 1 i denna månad samt ett protokollsutdrag för gårdagens sammanträde.

Vid föredragning af statsutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 55, med förslag till voteringsproposition i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i en fråga rörande anlagen under riksstatsens sjunde hufvudtitel, godkändes den föreslagna voteringspropositionen.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flera ledamöters begäran statsutskottets sistlidne dag bordlagda utlåtande n:o 56 och Första Kammarens tillfälliga utskotts samma dag bordlagda utlåtande n:o 9.

Föredrogs å nyo och företogs paragrafvis till afgörande statsutskottets den 5 och 6 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 43, i anledning af Riksdagens år 1891 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1890.

§ 1.

Herr Annerstedt: Vid den nu föredragna punkten torde det tillåtas mig göra några erinringar. I början deraf finnes intaget ett yttrande af revisorerna, »att Kongl. Maj:t med anledning af

*Ifrågasatt in-
dragning eller
ombildning af
krigshofrätten.*

*Ifrågasatt in-
dragning eller
ombildning af
krigshofrätten.*
(Forts.)

Riksdagens skrifvelse om krigshofrättens indragning ännu icke vidtagit någon åtgärd.» Detta yttrande torde dock icke vara fullt riktigt, då Kongl. Maj:t dels gifvit nya lagberedningen i uppdrag att, i sammanhang med frågan om utarbetande af förslag till ny domstolsförfattning, taga under öfvervägande frågan, huru vida krigshofrätten bör indragas eller ombildas, dels ock den 31 december 1888 vidtagit den förberedande åtgärden att icke tillsätta krigshofrättsråds-embetet på ordinarie stat utan endast gifva förordnande å uppehållande af detta embete. Vidare säger utskottet i fråga om nya lagberedningen, att, sedan principbetänkandet blifvit afgifvet, beredningen har med undantag af dess deltagande i den förstärkta lagberedningen och dess komitéers behandling af principbetänkandet icke, för så vidt af arbetsredogörelserna framgår, fortsatt arbetet med uppsättande af förslag till ny rättegångsordning, på den grund att beredningen varit sysselsatt med afgifvande af lagförslag inom andra lagstiftningsområden. Detta påstående torde tariffva ett berättigande. Af de arbetsredogörelser, hvilka som bekant lagberedningen aflemnar till Kongl. Maj:t för att bifogas propositionen angående andra hufvudtiteln, framgår, att lagberedningen äfven, sedan den deltagit i principbetänkandets granskning, verkligen varit sysselsatt bland annat med fortsättningen af arbetet med förslaget till en ny rättegångsordning. Den har nästan hvarje år fortsatt med detta arbete och tid efter annan aflemnat lagförslag, fastän dessa förslag, då de omfattat endast partiella delar af rättegångsordningen, framlagts under sina behöriga titlar. Så t. ex. förslag till lag angående vissa bestämmelser om rättegången i brottmål, innefattande: om åtalsrätt och skadeståndstalan, om den förberedande undersökningen, samt om häktning, reseförbud och kvarstad; förslag till lag om skiljemål; förslag till lag angående bevisning inför rätta, samt slutligen förslag till lag angående fullföljd af talan emot allmän domstols utslag i så väl tvistemål som brottmål. Och det är så långt ifrån att detta utgör några obetydliga delar af principbetänkandet, att, om man jemför den del af detta, som de afgifna förslagen omfatta, med de återstående delarne, skall man finna, att man icke säger för mycket, då man uppger, att hälften af andra och tredje delen af principbetänkandet redan blifvit af beredningen genomgången och lagförslag med föranledande deraf upprättade, så att utom domstolsorganisationen återstår sjelfva förfarandet dels i första instanser och dels i de högre. Vid sådant förhållande ligger det i sakens natur, att det ej är till någon öofverskådlig framtid uppskjutet, då denna fråga i sammanhang med domstolsorganisationen skall komma att af nya lagberedningen behandlas. Det är nu Riksdagens sak att afgöra, huru vida äfven detta dröjsmål skall anses för långt och således denna fråga utbrytas och särskildt behandlas utan sammanhang med domstolsorganisationen i öfrigt. En sådan utbrytning kan, så vidt jag förstår, mycket väl ske. Men om Riksdagen besluter en skrifvelse, såsom här föreslagits, och Kongl. Maj:t, med godkännande af den

utaf Riksdagen i skrifvelsen uttalade åsigt, uppdrager åt beredningen att utarbete särskildt förslag angående krigshofrättens omorganisation eller indragning, vågar jag uttala den förhoppning, att Riksdagens ledamöter i denna så väl som i Andra Kammaren måtte, då sedermera tal blir om nya lagberedningens verksamhet, erinra sig, att det klandrade förhållandet, att mindre lagar blifvit föremål för beredningens verksamhet och upptaga dess tid, då icke kan läggas beredningen till last. Förhållandet är nemligen, att man kan vara säker derpå, att denna omorganisation ej är så lätt åstadkommen, som några af herrarne måhända antaga. För att bevisa detta behöfver man endast gå tillbaka till förhållandena år 1881. Då uppgjordes ett förslag att ersätta krigshofrätten med en afdelning af Svea hofrätt, en tanke, som jag tror föresväfva ganska många af Riksdagens ledamöter — en afdelning förstärkt med militära ledamöter. Men det inom justitiedepartementet upprättade förslag i denna riktning lyckades icke tillvinna sig en enda röst inom högsta domstolen, som enhälligt afstyrkte förslaget. Och jag förmodar, att under sådana förhållanden det lär vara föga utsigt för, att ett nytt förslag, byggt på samma grund, blefve upphöjdt till lag. Vid denna lagfrågas behandling framgick det ganska tydligt af de sakkunniges yttranden, att vill man åstadkomma någon ändring i fråga om krigshofrätten, kan det icke ske, med mindre än att man företager en fullständig ombildning af hela krigsrättsinstitutionen; och detta är, såsom man lätt kan förstå, en fråga af vida större omfattning än frågan om krigshofrätten. Frågan ansåg man derjemte stå i ett icke så litet samband med frågan om arméorganisationen i sin helhet. Det är möjligt, att, oberoende af arméorganisationsfrågan, frågan om krigsrättens ombildning kan lösas i en riktning, som tillfredsställer så väl juristers som militärens fordringar; men säkert är, att en sådan lösning icke åstadkommes i ett ögonblick, utan fordrar sin behöriga tid för att den komité, som skall uppgöra förslag, kan komma med ett sådant, att de sjelfva och sedan Kongl. Maj:t och Riksdagen anse förslaget tillfredsställande.

Det är blott dessa erinringar, som jag med anledning af den föredragna punkten ansett mig böra göra.

Herr Ekenman: När denna fråga förevar inom statsrevisionen, både hyste och uttalade jag också mina betänkligheter emot det framställda förslaget, och dessa betänkligheter voro så starka, att jag ej ville bidraga till det beslut, som majoriteten dikterade. När jag det oaktadt ej velat i den form, hvari förslaget nu framkommit från statsutskottet, motsätta mig det, ber jag få säga, att orsaken dertill ligger deri, att hvad statsutskottet här föreslagit Riksdagen icke är något annat än ett kompletterande af den skrifvelse, Riksdagen redan år 1888 i ämnet afgifvit, ett kompletterande betingadt af de förhållanden, som inträffat efter det denna skrifvelse afgick. Med andra ord, Riksdagen har för några få år sedan förehaft

Frågasatt indragning eller ombildning af krigshofrätten.
(Forts.)

*Ifrågasatt in-
dragning eller
ombildning af
krigakofrätten.*

(Forts.)

frågan till pröfning och uttalat sin mening i densamma. Nu föreslås — icke någon förändring i sak — endast modifiering, betingad af förhållandena, sådana de tett sig efter skrifvelsens aflåtande. Jag anser därför, att genom ett bifall till utskottets förslag man icke gjort någon ny pröfning af sjelfva saken utan endast hvad af omständigheterna skäligen påkallats, och på den grund tager jag mig friheten yrka bifall till hvad statsutskottet i förevarande punkt föreslagit.

Herr Alin: Med afseende å hvad den förste ärade talaren anfört och då jag anser en sådan framställning, som statsutskottet här gjort, sakna stöd i den instruktion, utskottet har i 39 paragraf riksdagsordningen, yrkar jag afslag.

I detta anförande instämde herr *Bergström*.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, gjorde herr vice talmannen jemlikt derunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till hvad utskottet i förevarande paragraf hemställt och vidare på afslag derå, samt förklarade sig anse den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr *Ekenman* begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad statsutskottet hemställt i § 1 af sitt utlåtande n:o 53, röstar

Ja ;

Den, det ej vill, röstar

Nej.

Vinner Nej, afslås utskottets hemställan.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 15;

Nej — 45.

§§ 2 och 3.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

§ 4.

Lades till handlingarna.

§ 5.

*Om afyttrande
af en kronans
fastighet i
Stockholm.*

Herr Ericsson: Inom statsrevisionen har jag reserverat mig emot det beslut, som öfriga revisorer utom en jemte mig fattat i denna fråga. Jag gjorde det på den grund, att Riksdagen redan förut afslagit försäljning, då frågan förra gången var före. Det ansågs nemligen, att denna tomt kunde i framtiden blifva användbar för statens behof eller utbyttas mot annan lägenhet inom hufvudstaden. Nu ser jag, att statsutskottet ej fäst afseende vid reservanternas tanke. Emellertid har jag just i dessa dagar funnit ett ytterligare skäl att varna Riksdagen för att afyttra egendom inom hufvudstaden. Vi hafva nemligen ett förslag från statsutskottet att aflåta en stor tomt på Kungsholmen och så kommer det väl att gå, eftersom statsutskottet enhälligt föreslagit det. Men samtidigt härmed erfar jag, att Stockholms stad, som åtminstone genom enskilda personer hittills försökt lägga hinder mot uppförandet af riksdags- och riksbankshus på Helgeandsholmen, genom sina förtroendemän verkställt en vidlyftig undersökning om eganderätten till densamma. Detta ger mig ytterligare anledning att, om ej yrka afslag på utskottets framställning, dock framlägga mina betänkligheter. Det hus, som här är fråga om, står på en punkt, som visserligen ej kan vara så särdeles användbar för staden, men höjer sig såsom ett litet Gibraltar vid mer och mer befarna gator. När nu i en snar framtid Stockholms stad kommer med sina påståenden och lägger hinder i vägen för utförandet af Riksdagens planer på Helgeandsholmen, bör det vara af värde att hafva kvar i sitt våld så väl denna som andra kronans fastigheter inom stadens område. Under slika förhållanden anser jag, att min och herr Gunnar Erikssons reservation bort mera än som skett beaktats.

Herr Ekenman: Jag skall deremot be att få yrka bifall till den föredragna punkten. Sedan Riksdagen förra gången förehade denna fråga, har förhållandet i ett afseende blifvit väsentligt förändradt. Man har nemligen numera anledning att påräkna en tillfredsställande köpeskilling, om här ifrågavarande fastighet kommer att afyttras. Något behof att behålla den förefins ej, ty den är nu likasom år 1878 olämplig och oduglig för sitt uppgifna ändamål.

På grund af hvad jag i korthet anför, yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i den nu föredragna paragrafen hemställt.

§ 6.

Lades till handlingarna.

§ 7.

Utskottets hemställan bifölls.

§ 8.

Utskottets yttrande godkändes.

§§ 9—12.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

§ 13.

Lades till handlingarna.

§ 14.

Utskottets hemställan bifölls.

§ 15.

*Ang. vissa
konsistoriers
utgifter till
expenser.*

Herr Billing: Den följande framställningen skall, hoppas jag, visa, att jag haft anledning att icke låta det nu föreliggande tillfället gå mig förbi utan att för Första Kammaren något redogöra för de former, under hvilka domkapitlets expeditioner arbeta.

Jag förmodar, att det är icke blott jag utan många med mig, som vid läsningen af statsrevisorernas framställningar mottagit ett lifligt intryck, å ena sidan deraf att dessa revisorer med synnerlig uppmärksamhet utföra sitt granskningsarbete och söka i alla vinklar och vrår efter sådant, mot hvilket anmärkning kan göras, men ock å andra sidan derom att de olika embetsverken i vårt land arbeta med synnerlig noggrannhet och samvetsgrannhet. Men stundom händer det, att revisorernas nitälskan går något för långt, och så tror jag händelsen varit med afseende å den nu föredragna punkten. Med afräknande af några sifferuppgifter innehåller revisorernas framställning endast fyra rader, hvilka jag ber att få uppläsa och som lyda sålunda: »Med afseende härå och då oundvikligheten af de med dessa medel bestridda utgifter vid flere fall kan ifrågasättas, hafva revisorerne å berörda förhållanden fäst uppmärksamheten till vinnande för framtiden af önskelig sparsamhet i bemälda konsistoriers utgifter till expenser.» Reservation mot denna punkt har blifvit

anförd af två utaf de af denna kammare valde revisorerne, herrar Ekenman och Ericsson.

Ang. vissa konsistoriers utgifter till expenser.
(Forts.)

Det synes mig nästan som om sättet, hvarpå denna anmärkning framstälts, varit något för förnämt. Man gör här en anmärkning mot sju domkapitel och påbördar dessa att icke hafva iakttagit en tillbörlig och önskelig sparsamhet, men man anför icke ett enda ord till stöd för denna stora anmärkning i klump. Antingen har man icke sökt efter skäl för anmärkningen eller också har man sökt, men icke funnit några skäl. Jag är fullt viss derom, att, om man sökt än så mycket, man icke skulle funnit stoff till anmärkning mot rikets domkapitel med afseende derå, att de icke skulle hafva iakttagit önskelig sparsamhet i fråga om expeditionskostnaderna. Jag skall emellertid icke inlåta mig på någon kritik emot revisorerernas tillvägagående, då här i dag icke är tillstädes någon enda af dem samt statsutskottet icke funnit deras anmärkning egentligen befogad, om också statsutskottet med sin kända artighet med några fraser skylt öfver den saken, att revisorerne här gjort anmärkning utan skäl.

Det förhåller sig verkligen så, att vid domkapitlens expeditioner iakttages den allra största sparsamhet; ja, jag tvekar icke ett ögonblick att säga, att man der får lof att tvinga sig till ett ordentligt snålände. Jag tror icke, att det finnes ett enda embetsverk, som är tvingadt att lefva på så eländig kost som dessa domkapitel. För att anföras blott ett enda exempel, som jag tror kan vara upplysande, skall jag berätta, att när jag kom till Vesterås, jag fann, att domkapitlet icke prenumererat på Post- och Inrikes Tidningar, om hvars innehåll domkapitlet aldeles nödvändigt måste hafva kännedom. Jag frågade, hvarför tidningen icke fans. Jo, svarades det, vi måste spara, ty vi få icke tillräckliga medel till våra expeditionskostnader. Jag prenumererade då för domkapitlets räkning på Post- och Inrikes Tidningar. Så hände det lyckliga, att revisorerne gjorde anmärkning om, att embetsverken prenumererade på för många tidningar, hvarpå det utgick en skrifvelse från regeringen till landets embetsverk med förfrågan, om hvilka tidningar de höllo sig med. Detta hade den lyckliga följd för domkapitlet i Vesterås, att det, som kort förut icke haft någon tidning och då hade blott en, fick resolution af Kongl. Maj:t, att det skulle hafva två.

Det är verkligen så mycket som fattas i domkapitlens expeditioner och icke borde saknas der, men hvilket vi måste umbära, derför att vi icke hafva medel till att anskaffa det.

Nu hafva emellertid revisorerne anmärkt, att i domkapitlens expeditionskassor brister förekommit, till följd hvaraf man varit nödsakad att ingå med begäran om medel till deras fyllande af statsverket. Jag vill nu visa herrarne, hur det går till i domkapitlet i Vesterås, och jag är säker på, att det går till på ungefär samma sätt i alla de andra domkapitlen.

Ang. vissa
konsistoriers
utgifter till
expenser.
(Forts.)

Kunna herrarne gissa, huru stora ordinarie medel domkapitlet i Vesterås förfogar öfver till expeditionskostnader? Jo, den stora summan af 50 kronor. Härmed skola fullgöras alla dessa expeditionskostnader i ett så stort verk, hvilket har att behandla icke blott ett stort stifts kyrkliga angelägenheter, utan äfven folkskoleärendena och massan af ärenden rörande elementarläroverken. Vi hafva, såsom nämndes, ett ordinarie anslag af 50 kronor till att bestrida räkningsböcker, annonser, belysning, tryckningskostnader och alla de mångfaldiga andra utgifter, som orsakas af expeditionen. Dessa kostnader hafva i medeltal uppgått — och herrarne finna nog att man iakttagit den största sparsamhet — till 200 kronor om året. Drag nu 200 kronor från 50, och jag frågar: är det skäl att komma och anmärka på att brist uppstår? Men det är icke blott dessa 200 kronor, som skola subtraheras från de 50 kronorna, utan dessutom 550 kronor, som Kongl. Maj:t föreskrifvit skola af expeditionskassan betalas till aflönning åt vaktmästare. Subtrahera 750 kronor från 50 kronor och kom så och gör anmärkning, att man begär att få en brist fyld!

Huru bär man sig nu åt med denna brist? Man ingår till regeringens och begär att få den fyld, men det händer då, att man icke får den fyld på en gång, utan måste balansera den eller någon dess del under många år. Så har det tillgått i Vesterås. Men i alla händelser måste man vänta på bristens fyllande i 1 eller $1\frac{1}{2}$ år. Hvem har då fått betala alla dessa expeditionskostnader i förskott? Jo, den som varit välvillig nog. Konsistorienotarien får betala, ty några medel att taga af hafva vi icke. Konsistorienotarien får ligga i förskott för den svenska staten under 1 eller $1\frac{1}{2}$ år med betalningen af dessa utgifter; och tro icke, att han får ett öres ersättning för den ränteförlust, som på detta sätt vållas honom.

Så förhåller det sig med dessa i inskränkt mening så kallade expeditionskostnader.

Men jag kan icke underlåta att vid detta tillfälle låta det komma till herrarnes kännedom, huru det i allmänhet förhåller sig med de vilkor, under hvilka domkapitlet arbetar, för att på det sättet göra herrarne synnerligen villiga att, när en gång omsider ett förslag till förbättringar i dessa vilkor framkommer, understödja ett sådant förslag.

Här finnas tolf domkapitel och ett stadskonsistorium. Vid hvardera af dessa embetsverk äro anstälde 1 konsistorienotarie och 1 amanuens, således vid samtliga tjugusex ordinarie tjänstemän. Åt dessa tjugusex ordinarie tjänstemän finnes på stat anslaget ett belopp af sammanlagdt 25,000 kronor, således icke fullt 1,000 kronor per man, om anslaget delades lika dem emellan. Det är klart, att detta anslag icke kan räcka till. Hvarifrån tager man då aflönningarna åt konsistorienotarierna och amanuenserne? Jo, de tiggas i hop eller tagas än härifrån, än derifrån. De tagas såsom procent å uppbördens för den ecklesiastika enke- och pupillkassan. Hvem får

Ang. vissa konsistoriers utgifter till expenser.
(Forts.)

betala denna procent till dessa statstjenstemäns aflöning? Jo, fattiga prestenkor och deras fattiga barn. Vidare tages till aflöningarne lösen af fullmagter till presterliga befattningar. Hvem lemnar dessa bidrag till statstjenstemäns aflöning? Jo, prestmännen, som få underkasta sig icke blott den lösen, som är åsatt vanliga fullmagter, utan äfven en särskild lösen till aflönande af konsistorienotarierna. Ytterligare få konsistorienotarierna en viss provision på upptagna kollektor. Hvem får betala det bidraget till dessa statstjenstemäns aflöning? Jo, välgörenhetsinrättningarna här och der inom landet. Så får man skramla i hop, sala i hop litet ytterligare åt dessa tjenstemän. Vid prestmötena hafva presterna måst göra sammanskott åt dem. Är det värdigt att på det viset skaffa aflöning åt statstjenstemän? Slutligen tages det upp kollektor i stiftens kyrkor till konsistorienotarierna och amanuenserne såsom till andra fattiga människor. Är det den svenska staten värdigt att på det sättet skaffa aflöning till sina tjenstemän?

Nu kan man väl säga, att ett sådant oeffterrättlighetstillstånd — ty med ett lindrigare namn kan det ej betecknas — icke kan ega bestånd, så snart allmänheten blir derom upplyst. Jo, mine herrar, det har egt bestånd, trots det att man fäst uppmärksamheten derpå mångfaldiga gånger. Riksdagarna 1850—51, 1862—63, 1871, 1874 och 1882 hafva erkänt, att dessa tjenstemän äro statens tjenstemän och att en förändring i deras aflöningsförhållanden borde vidtagas. Detta om den ena stormagten inom samhället. En annan stormagt, den allmänna opinionen, har skriat emot de missförhållanden, hvarpå jag nu fäst uppmärksamheten. Många af herrarne torde minnas, att för en del år sedan, då det var hungersnöd i Norrland, kollektor och offer upptogos i alla Sveriges kyrkor till de nödlidande. Konsistorienotarierna fingo sin provision häraf, och då gick det ett rop genom landet mot desse konsistorienotarierna, som om de hade begått eu våldsgerning. Och detta var då också ett rop på, att förändring med afseende å deras aflönande skulle vidtagas. Vidare hafva samtliga dessa tjenstemän i domkapitlen år 1880 ingått till regeringen med en underdånig ansökan om att få sina aflöningsförhållanden förändrade. Slutligen har kyrkomötet år 1888 ingått med en sådan underdånig anhållan.

Från alla håll har erkännande gifvits om oeffterrättligheten, från alla håll har begärts att få den afhulpen, men intill denna dag har intet dervid åtgjorts. Jag kan tänka mig, att man möjligen ansett, att med en förändring härutinnan kunde anstå, tills den stora frågan om domkapitlens reorganisation blifvit afgjord. Denna frågas afgörande tör kanske dröja länge; men det kan också hända, och jag önskar att så måtte ske, att frågan förekommer redan vid nästa riksdag.

Det är min innerliga önskan, att de missförhållanden, hvilka jag nu påpekat, då också måtte blifva afhulplna, och jag har begärt ordet för att meddela dessa upplysningar och få tillfälle att frambära

Ang. vissa konsistoriers utgifter till expenser.
(Forts.)

en anhållan till det embetsverk, som har frågan under förberedande behandling, till regeringen och till Riksdagen, att icke fördröja ett förbättrande af den nu olidliga ställningen, utan att hvar och en ville i sin mån bidra till, att man må komma till någorlunda normala förhållanden.

Jag har naturligtvis intet yrkande att framställa, men jag hoppas, att herrarne finna, att jag haft skäl att fästa uppmärksamheten på det oeffter rättighetstillstånd, under hvilket domkapitlen arbeta.

Efter det öfverläggningen förklarats härmed slutad, lades nu förevarande paragraf till handlingarna.

§ 16.

Lades till handlingarna.

§ 17.

Utskottets hemställan bifölls.

§§ 18 och 19.

Lades till handlingarna.

Vid förnyad föredragning af statsutskottets den 5 och 6 innevarande april bordlagda utlåtande n:o 44, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition (u:o 46) angående vissa nybyggnader vid Piteå hospital, biföll kammaren utskottets i nämnda utlåtande gjorda hemställan.

Vid förnyad föredragning af bankoutskottets den 5 och 6 i denna månad bordlagda memorial n:o 14, angående tryckning af namnen å riksbankens tiokronesedlar och ändring af § 15 mom. 2 i bankoreglementet, biföll kammaren hvad utskottet i nämnda memorial föreslagit.

Om tiden för urtima riksdags sammanträädande.

Föredrogs å nyo konstitutionsutskottets den 6 och 7 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 10, i anledning af väckt motion om ändring af 51 m. fl. §§ i regeringsformen.

Herr Billing: Om kammaren vill bifalla detta konstitutionsutskottets betänkande, skall jag visst icke beklaga det, emedan jag anser, att den föreslagna grundlagsförändringen är ganska oskadlig och äfven kan berömmas för ett godt syfte. Men, då jag tillsammans med utskottets ordförande reserverat mig mot utskottets förslag, ber jag att i korthet få angifva grunderna till vår reservation.

Det är en besynnerlig bestämmelse i vår riksdagsordning, att man när som helst under riksdagen skall ha rätt att inkomma med förslag till grundlagsändring. Detta är nästan en inbjudning till vederbörande att ständigt framkomma med dylika förslag; och följden deraf blir ett ständigt tummande på våra grundlagar. Derför har man också uppställt grundsatsen, att man icke skall tillstyrka några grundlagsändringar, som icke äro högst nödiga och nyttiga. Och ett skäl, hvarför jag reserverat mig emot förslaget, är det, att jag ej kan finna den föreslagna grundlagsändringen vara högst nödig eller nyttig. Det andra skälet är det, att, då utskottet här såsom den första dag, inom hvilken urtima riksdag får sammankallas, föreslagit den tionde, jag ansett, att denna siffra är tagen så der temligen på höft. Motionären hade föreslagit den sjunde, men utskottet satte den tionde dagen. Någon verklig undersökning, hvarför den tionde skulle vara den rätta dagen, har likväl icke anställts. Den sjunde ansågs vara för hastig dag för sammankallandet med afseende på norrlandsrepresentanterna. Men samma anmärkning gjordes äfven mot den tionde, och det kan väl hända, att, när kommunikationsanstalterna i riket ytterligare utvecklats, man finner, att den tionde dagen ej är den lämpliga gränsen. — Slutligen anser jag, att, om eu förändring af 51 § i grundlagen skall göras, bör den sträckas något längre än nu föreslagits, då denna paragraf innehåller en bestämmelse, som tydligen efter nutida förhållande är opraktisk, nemligen den att kungörelse om urtima riksdags sammankallande skall uppläsa i hufvudstadens kyrkor och på det sättet publiceras. — Af de nu anförda skälen anser jag mig böra yrka afslag på utskottets hemställan, ehuru jag erkänner, att den föreslagna förändringen är mycket oskadlig.

Herr Alin: Äfven om jag — och det gör jag mycket gerna — instämmer med den föregående talaren i fråga om olämpligheten deraf, att grundlagsmotioner kunna väckas när som helst under riksdagen, så är detta en sak, som ej har något särskildt att betyda med afseende på behandlingen af denna motion. Rätten finnes, och af den har motionären begagnat sig, likasom så många andra.

Hvad vidare angår den bestämmelsen, att konstitutionsutskottet skall föreslå endast sådana ändringar i grundlagarne, som utskottet anser högst nödiga eller nyttiga, så tillhör jag visserligen icke dessa, som vilja inlägga för liten betydelse i denna bestämmelse, och jag anser, att den bör särskildt ega tillämpning, då fråga är om ändringar i vår främsta grundlag, regeringsformen. Detta oaktadt

*Om tiden för
urtima riksdags
sammankallande.
(Forts.)*

Om tiden för
urtima riks-
dags samman-
trädande.

(Forts.)

har jag varit med om att tillstyrka den nu föreslagna förändringen, och jag skall anhålla att få anföra skälen därför.

Den föreslagna förändringen är, enligt mitt förmenande, icke blott, såsom den föregående talaren yttrade, oskadlig, utan den är rent af nödig. Man får icke här, såsom möjligen den föregående talaren gjorde, låta förleda sig till att betrakta denna ändring såsom icke nödig därför, att den rör en bestämmelse angående en sak, hvilken inträffar så sällan, som sammankallandet af urtima riksdag, utan man bör så i betraktande, att bestämmelser angående tiden för sammankallande af urtima riksdag måste finnas i grundlagen, och att dessa bestämmelser måste vara sådana, att de icke motverka utan bidraga att befrämja det ändamål, som man afser att vinna med dessa bestämmelser. Nu hafva förhållandena så gestaltat sig genom kommunikationsväsendets utveckling i vårt land, att det är möjligt att få urtima riksdag tillsammans inom kortare tid än 20 dagar, och vidare har af kommunikationsväsendets utveckling i allmänhet blifvit en följd, att händelserna i verlden utveckla sig mycket snabbare än förr, och i följd deraf behöfves också förändring i den ifrågavarande bestämmelsen, som gafs på en tid, då andra förhållanden rådde.

Hvad nu angår den omständigheten, att paragrafen äfven i annat afseende behöfver undergå förändring, så kan detta visserligen vara möjligt, men denna ändring anser jag dock icke vara af sådan betydelse som den nu ifrågavarande; den förra är icke nödig, men den nu föreslagna ändringen är nödig för att bestämmelsen skall blifva sådan, att det ändamål, som man dermed velat vinna, verkligen skall kunna vinnas.

På dessa skäl yrkar jag bifall till det framlagda förslaget.

Herr Samzelius: Den förste ärade talaren har gjort ett vackert medgifvande. Han har nemligen sagt, att syftemålet med den föreslagna förändringen ej vore så onyttigt. Jag tror äfven det och ber att i minnet få återkalla, att, när denna paragraf skrefs 1809, var tidsbestämmelsen för Riksdagens sammanträde efter den 30:de och inom den 50:de dagen från den, då kungörelsen blifvit i hufvudstadens kyrkor uppläst. Vid den grundlagsförändring, som vidtogs 1865—66, nedsattes tiden till minst 20 och högst 30 dagar, såsom nu är stadgadt. Redan den tiden började jernvägskommunikationen. Man hade telegrafan, och man såg, att det var möjligt att sammankalla Riksdagen inom kortare tid, än man tänkt 1809. Efter den tiden har jernvägskommunikationen blifvit väsentligen förbättrad inom landet; man har utsträckt jernvägarna långt upp till Norrland, så att de inom kort sträcka sig ända upp till Lule elf, och innan den tid, då den föreslagna grundlagsförändringen skulle komma att träda i verket, äro banorna sammanbundna ända dit. Man måste tänka sig, att sakerna nu utvecklas på helt annat sätt, än på den tid, då grundlagen skrefs. Man har erfarenhet från det sista tysk-

franska kriget, att på 10 dagar kan uträttas ganska mycket nu för tiden, och när man tänker sig de exceptionella förhållanden, som omtalas i 51 § regeringsformen, då fiendens framträngande gör det omöjligt för Riksdagen att sammanträda i hufvudstaden, så bör man finna, att under sådana förhållanden kunna 10 dagar betyda ofantligt mycket. Det var här om dagen en värderad talare, som yttrade sig i en annan fråga, och då utvecklade han en jernvägskarta öfver Finland och omtalade, att 3 jernvägslinier der delvis voro under anläggning och delvis äfven voro fullbordade, hvilka gingo dels till Uleåborg dels till Torneå. Utan att vilja inblanda någon politik i denna fråga, är det ju lätt tänkbart, att det kan uträttas mycket på kort tid, som gör det rent af nödvändigt, att eu ändring i denna paragraf vidtages. Det synes mig också, som ett erkännande bör lemnas åt motionärens syfte, ty han har tänkt sig, att den fred, som nu i det närmaste varat i 80 år, dock icke kan förväntas blifva evig. Vi hafva förut talat så mycket om kostnaderna för att förbättra våra försvarsanstalter, men antagandet af förevarande förslag, hvilket under vissa förhållanden kan tänkas blifva af ofantlig vigt för försvaret, kostar rakt ingenting, utan man behöfver blott ändra en siffra från 20 till 10. Hvad denna grundlagsförändring kan innebära, det har naturligtvis icke erfarenheten ådagalagt, men skall man vänta, till dess att erfarenheten har ådagalagt behofvet af denna förändring, så synes det mig vara lika oklokt, som om den, hvilken har en värdefull egendom, skulle säga, »jag vet ej, huru vida det kan inträffa någon eldsvåda på min egendom, jag skall icke assurera den, förr än jag får göra erfarenhet af behofvet att hafva den assurerad».

Jag har ej varit med om att föreslå onödiga grundlagsförändringar, men den föreslagna förändringen synes mig icke blott vara, såsom någon kallat den, oskyldig, utan kan under vissa förhållanden rent af vara högst nödig och högst nyttig. Jag anhåller, att denna kammare, som visat intresse för försvarsfrågan och för att landet under svåra förhållanden skall kunna värna sin sjelfständighet, icke måtte afslå den lilla grundlagsförändring, som här är föreslagen.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde herr talmannen, som öfvertagit ledningen af kammarens förhandlingar, propositioner, först på bifall till hvad utskottet i nu föreliggande utlåtande hemställt och vidare på afslag derå; och förklarades den förra propositionen, hvilken utrepades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Föredrogs å nyo statsutskottets den 6 och 7 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 45, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående anvisande af medel till förbättrande af tullstatens enskilda pensionsinrättnings ställning.

*Om tiden för
urtima riksdags
sammanträdande.*

(Forts.)

*Statsunderstöd
till tullstatens
enskilda pen-
sionsinrätt-
ning.*

Statsunderstöd
till tullstatens
enskilda pen-
sionsinrätt-
ning.
(Forts.)

Herr Boström, Filip: Såsom kammaren behagade finna, hafva samtliga statsutskottsledamöter från denna kammare reserverat sig mot förevarande betänkande. Vi hafva nemligen haft den mening, att det är väl strängt, att pensionsåldern skall upphöra vid 18 år, som statsutskottet här har tillstyrkt, och jag tillåter mig därför att göra det yrkandet, att den siffra, som står på 3:dje raden i utskottets kläm, 10,000 kronor, ändras till 11,000 kronor, samt att pensionsåldern ändras från 18 till 21 år. Såsom kammaren behagade finna, har professor Lindstedt vid utredningen af denna kassa funnit, att 17,600 kronor skulle behövas, i fall nu gällande bestämmelser i detta reglemente skulle vidmagthållas. Dermed har han förklarat, att om man gjorde ändring i § 13 i nu gällande reglemente, skulle en minskning i detta anslagsbehof uppstå af 6,300 kronor. Drager man nu denna siffra från den första siffran 17,600, så återstår sålunda 11,300.

Om man ser på de stadganden, som förefinnas i nu gällande reglementen för enke- och pupillkassor, finner man, att den ålder, vid hvilken pensionsrätten enligt tullverkets enke- och pupillkassa upphör, är ovanligt hög. Endast i en kassa utom denna utgår pension till ogift dotter ända till uppnådda 25 år. Stadgandet uti ifrågavarande pensionskassa, att ogift qvinna vid uppnådda 50 år erhåller särskild pension, återfinnes ej heller i mer än en pensionskassa derjemte.

Jag tror, att de af utskottet föreslagna förändringar i nu gällande reglemente för ifrågavarande kassa äro öfverensstämmande med de bestämmelser, som förefinnas i de flesta nu gällande reglementen för pensionskassor, och att de således äro väl motiverade. Det är ju för öfrigt icke ifrågasatt att göra någon inskränkning i det statsanslag, som tillföre utgått till ifrågavarande kassa, utan man vill endast såsom vilkor för beviljandet af ett ökad anslag skärpa de bestämmelser, som förefinnas i reglementet.

Jag tillåter mig således yrka, att klämman i statsutskottets nu föredragna utlåtande måtte ändras så till vida, att i stället för 10,000 insättes 11,300, samt att i stället för barn, som uppnått 18 års ålder, sättes barn, som uppnått 21 års ålder.

Herr Bennich: Att börja med ber jag få tillkännagifva, att jag, såsom före detta generaltulldirektör, liksom den nuvarande icke har någon del uti ifrågavarande pensionskassa, och att i följd deraf det icke för den ene eller andre af oss kan vara af något personligt intresse, om pensionskassan får mer eller mindre.

Till följd af den temligen långa erfarenhet jag har om denna pensionskassas ställning och verksamhet, må det vara mig tillåtet att uttala ett beklagande öfver det sätt, hvarpå Kongl. Maj:ts proposition i denna fråga blifvit behandlad. Jag anser kassan vara väl förtjent af att erhålla hela det af Kongl. Maj:t äskade beloppet, och jag vill fästa uppmärksamheten särskildt derpå, att, om ock i denna kassa pensionerna utgå intill något högre ålder än i de flesta andra

pensionskassor, förekomma å andra sidan så synnerligen bevekande omständigheter för att ifrågavarande pensionstagare icke må sättas på förknappning. Pensionskassans delegare utgöras af två kategorier: tjänstemän och betjente. För eder, mine herrar, kan icke vara obekant, att tullverkets betjente i följd af sjelfva arten af sin tjänstgöring med natt- och dagvakter, med ansträngningar under hvilken årstid och väderlek som helst äro långt mer än statens tjenare i allmänhet blottstälde för en mycket vanskelig ålderdom och förtidig död. Det är desse betjentes, hvilkas tjänstgöring är så ytterligt betungande, efterlevande enkor och barn, som i synnerhet taga pensionskassan i anspråk. Såsom bekant, äro icke några öfverdrifvet stora anslag lemnade till aföning åt desse betjente. De hafva icke under sin tjänstgöring tillfälle att samla några kapital, att grundlägga någon som helst förmögenhet åt sina efterlevande, men de hafva deremot genom arten af sin tjänstgöring tillfälle att försvaga och uppoffra sitt lif långt tidigare än tjänstemän i allmänhet. Detta är enligt min mening ytterligt talande skäl för att behjerta dessa arma människors och deras efterkommandes behof.

Statsunderstöd till tullstatens enskilda pensionsinrättning.
(Forts.)

Det är ej heller obekant och framgår äfven af betänkandet, att tullverkets tjänstemän och betjente till sin enke- och pupillkassa lemna långt större bidrag än de flesta andra tjänstemannakategorier, hvaremot å andra sidan pensionsbeloppen äro lägre än i de flesta andra dylika kassor.

Under sådana förhållanden synes mig all billighet och rättvisa tala för, att det af Kongl. Maj:t begärda anslaget borde beviljas, och detta så mycket hellre som detsamma i sjelfva verket icke skulle utgå af annat än den inkomst, statsverket hemtar af tjänstemännens uppbörd af fyr- och båkmedlen. Tjänstemännen hafva ansvar för denna uppbörd, men den uppbördsprovision, som är anslagen, ingår till statsverket. Således skulle i sjelfva verket icke någon uppoffring för statsverket föreligga, om också hela uppbördsprovisionen för fyr- och båkmedlen blefve anslagen till pensionskassan.

På de skäl jag nu i korthet antydt, skulle jag helst yrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag, men jag vet allt för väl, att ett så beskaffadt yrkande, då det icke understöds af någon utaf statsutskottets ledamöter i denna kammare, icke har någon utsigt till framgång, och jag får därför, nödd och tvungen, inskränka mig till att yrka bifall till den af reservanterna gjorda hemställan.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att beträffande det nu föredragna utlåtandet endast yrkats, af herr *Boström, Filip*, att utskottets hemställan skulle bifallas med den ändring, att talen 10,000 och 18 utbyttes, det förra mot 11,300 och det senare mot 21.

Härefter gjordes propositioner, först på bifall till utskottets hemställan i oförändradt skick och vidare på godkännande af herr Bo-

ströms yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Vid förnyad föredragning af statsutskottets nedannämnda, den 6 och 7 innevarande april bordlagda utlåtanden:

n:o 46, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående tillstånd för Ystad—Eslöfs jernvägsaktiebolag, att till riksgäldskontoret inbetala oguldna återstoden af ett bolaget beviljadt lån,

n:o 47, med anledning af väckt förslag om upprättande af ett fullständigt register till kamrarnes protokoll med bihang för tiden från och med år 1867,

n:o 48, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning till Åkers bruksegare af kronolägenheten Djekneängen i Södermanlands län,

n:o 49, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående jordsafsöndring från Visingsö ekplantering äfvensom en i samma ämne inom riksdagen väckt motion,

n:o 50, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående jordsafsöndring från indragna militiebostället Borstatorp n:o 1 i Kronobergs län, samt

n:o 51, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående byte af mark mellan kronan och Linköpings stad,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

Om upplåtelse till Stockholms stad af en del af myntverkets tomt. Föredrogs å nyo statsutskottets den 6 och 7 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 52, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till Stockholms stad af viss del af myntverkets tomt n:is 1, 2 och 8 i kvarteret Bryggaren å Kungsholmen.

Herr Lithander: Kammarens ledamöter behagade erinra sig, att de statens tomter vid myntverket, hvilka Stockholms stad begärt att nu få tillbyta sig, redan 1889 blefvo Stockholms stad erbjudna, hvilket erbjudande emellertid då af stadsfullmäktige afböjdes. Jag har intet att invända mot den nu ifrågasatta öfverlåtelsen af eganderätten till dessa tomter åt Stockholms stad, men det torde icke saknas anledning att vid kammarens behandling af denna fråga erinra om, huru det förhöll sig med denna bytesfråga 1889, då statsverket

måste förvärfva sig en byggnadstomt vid Artilleriplanen. Det kan ju hafva sitt intresse såsom hörande till den historiska gången af Riksdagens stora byggnadsföretag på Helgeandsholmen och Artilleriplanen.

Om upplåtelse till Stockholms stad af en del af myntverkets tomt.

(Forts.)

Utan tvifvel hade det varit ett mycket lämpligt vederlag, att Stockholms stad *då* för sin tomt på Artilleriplanen tagit myntverkets tomter, men Stockholms stadsfullmäktige insågo allt för väl, att ett lämpligt tillfälle fans att för stadens räkning göra en lysande affär och läto ej detta tillfälle gå sig ur händerna. De uppskattade sin tomt vid Artilleriplanen till ett pris af 12 kronor per kvadratfot, hvarjemte ett strängt vilkor fästades vid denna affär, vilkor som egentligen ej hörde dit. Stockholms hrr stadsfullmäktige förbehöllo sig nemligen rättighet att förvärfva 204 tunnland jord på kongl. Djurgården till det mera anspråklösa priset af 1,700 kr. per tunnland. Dessa fordringar blefvo ock uppfyllda, sedan en rimlig justering af prisen egt rum.

Jag har ingenting emot, att Stockholms stad begagnade tillfället att göra en god affär på sin tomt vid Artilleriplanen, ej heller att den betingat sig den kolossala fördelen af att blifva egare till ett så stort jordområde på kongl. Djurgården för det angelägna ändamålet att utvidga Värtahamnen och för det ännu angelägnare målet att der få plats för sitt gasverk. Men jag vill dock hafva sagt, att all den stund Stockholms stad betingade sig dessa fördelar, fullt medveten om att de uppoffringar, som statsverket sålunda åtog sig, hade till ändamål att kunna fullständigt realisera sitt stora byggnadsföretag å Helgeandsholmen och Artilleriplanen, så bör man kunna räkna på, att Stockholms stadsfullmäktige *nu efteråt* icke söka förhindra framgången af den sak, på hvilken de förut förskaffat sig en så stor vinst. Visserligen kan det finnas enskilda individer, som icke skulle rygga tillbaka för ett sådant handlingssätt; men jag sätter icke den ringaste tro till, att hufvudstadens styresmän skola acceptera ett sådant tillvägagående, och i denna öfvertygelse yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i nu förevarande utlåtande hemställt.

Vid förnyad föredragning af lagutskottets nedannämnda, den 6 och 7 innevarande månad bordlagda utlåtanden:

n:o 37, i anledning af väckta motioner om ändrad lydelse af § 58 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, och

n:o 38, i anledning af väckt motion angående ändring i förordningen den 18 september 1862, huru gäld vid dödsfall betalas skall m. m.,

biföll Kammaren hvad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

Justerades sex protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 12.36 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Lördagen den 9 april.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Justerades protokollet för den 2 i denna månad.

Vid föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 212, med delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande n:o 12, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning rörande större bolags förvärf af jordegendom i vissa delar af landet m. m., beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 1.

Anmälades och bordlades lagutskottets utlåtande n:o 39, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af

1 § i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag

dels till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 26, angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar;

n:o 27, angående föreslagna statsbidrag till vägars anläggning och förbättring, bro- och hamnbyggnader, vattenkommunikationer och torrläggning af vattensjuka marker samt angående villkoren för sådana statsbidrags åtnjutande;

n:o 29, angående föreslagna jernvägsbyggnader för statens räkning; samt

n:o 30, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beredande af lånemedel till utveckling af statens telefonväsende;

dels ock till Riksdagens skrivelser till fullmäktige i riksgäldskontoret:

n:o 28, angående ändring i föreskrifterna rörande befattningen med tryckta riksdagshandlingars emottagande, vårdande och utdelning; samt

n:o 31, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beredande af lånemedel till utveckling af statens telefonväsende.

Vid förnyad föredragning af statsutskottets den 7 och 8 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 56, i anledning af Kongl. Maj:ts särskilda propositioner angående pensioner för akademiadjunkten L. Edman, provinsialläkaren K. F. Willd, landshöfdingen greve N. H. R. B. Horns enka U. G. Ch. C. Horn, född Sjöcrona, och f. d. öfversten A. J. Wästfeldts enka L. S. Wästfeldt, född Geijer, biföll kammaren hvad utskottet i nämnda utlåtande hemställt.

Vid förnyad föredragning af Första Kammarens tillfälliga utskotts den 7 och 8 innevarande april bordlagda utlåtande n:o 9, i anledning af väckt fråga om ändring i gällande bestämmelser rörande ersättning till förrättningsman för utmätning i enskilda mål samt till stämmingsmän, biföll kammaren hvad utskottet i berörda utlåtande hemställt.

Justerades fyra protokollsutdrag för detta sammanträde.

Onsdagen den 13 April.

På begäran af herr *Bengtsson* beviljades honom ledighet från riksdagsgörömlen under tre veckor från den 12 i denna månad.

Kammaren åtskildes kl. 2.15 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Onsdagen den 13 april.

Kammaren sammanträdde kl. 2.30 e. m.

Herr statsrådet friherre *Palmstierna* aflemnade Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående höjning i anslagen till beväringmanskapets vapenöfningar och till försvarsverket till lands i allmänhet eller arméförvaltningens departement.

Justerades protokollen för den 4, 5 och 6 i denna månad.

Anmälades och bordlades:

konstitutionsutskottets utlåtande n:o 11, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af § 16 riksdagsordningen;

statsutskottets memorial n:o 57, med förslag till voteringsproposition, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut angående anvisande af medel till förbättrande af tullstatens enskilda pensionsinrättnings ställning; samt

Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande n:o 10, angående skrifvelse till Konungen i fråga om meddelande af bestämmelser rörande samtrafik mellan svenska jernvägar.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran lagutskottets den 9 innevarande april bordlagda utlåtande n:o 39.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den under sammanträdet aflemnade kongl. propositionen.
Protokollsutdrag härom justerades.

På framställning af herr talmannen beslöts, att de ärenden, som denna dag bordlagts första gången, skulle uppföras främst på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2.38 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
